

HAYAL İNCEDOĞAN

*30. Günümüz Sanatçıları İstanbul Sergisi kataloğunda yer alan röportajın metnidir.
Akbank Sanat Yayınları, 2011*

Yapıtlarınızda çıkış noktası olarak kişisel deneyimleriniz mi, kültürel dokumu yoksa sosyo-ekonomik ve politik yapı mı ön plana çıkıyor? Sergide yer alan eserinizde çıkış noktanız neydi ve nasıl bir düşünme sürecinden geçti?

Elbette sanatçı olarak tek bir alan sizi besleyemez ya da bunlardan sadece birini referans alarak üretemezsiniz, ister istemez bulunduğunuz coğrafyanın, kültürel yapının, yeni eğilimlerin, size esin veren işlerin merkezinde yaşayıp üretiyorsunuz. Hayatın kendisi kadar kültürel yapı, sosyal yaşantınız, politika, ekonomi, yaşadığınız şehir, etik ve moral değerler üretiminize yön veriyor. Sergide yer alan çalışmalar; bir akşam haberleri izlerken ekranda gördüklerimle zihnimdeki resimlerin çakışmasıyla gelişti. Ayın Karanlık Yüzü (Dark Side of the Moon); bugünün dünyasına ve küreselleşmeyle gelişen değerler sistemine başka bir açıdan bakmayı öneriyor. Serinin içinde hem kişisel olarak bireyin hem toplumsal yapıyı oluşturan bazı kavramların abstrakt yorumları yer alıyor.

Sanatsal üretiminde esinlendiğiniz, ilham aldığınız bir iş yada sanatçı var mı?

Öncelikle plastik sanatlar ve tasarım alanı kadar edebiyat, müzik ve sinemadan da fazlasıyla beslendiğimi söylemeliyim. Müzik her zaman üretirken belli bir mod'a girmemi ve üretirkenki motivasyonumun devamlılığını sağlıyor. Klasik eserler kadar, elektronik müzik, jazz, psychedelic rock ve avantgardları dinlemekten çok keyif alıyorum. Elbette sevdiğim ve bana esin veren çok sanatçı var. Donatella Mei, Christopher Wool, Richard Wright, Adrian Ghenie'yi çok beğeniyorum.

Malzeme/medyum seçimi sizin için ne kadar önemli ve yapıtlarınızda bu kararı nasıl bir süreç sonucunda veriyorsunuz? Genel olarak kullanmayı tercih ettiğiniz bir medyum var mı? Bu tercihin sebebini açıklayabilir misiniz? Sergide yer alan yapıtlarınızda bu seçimi nasıl yaptınız.

Bazen önce fikir sonra malzeme gelişir bazen malzemeyi deneyimlerken aklınıza bir fikir gelir bazen de fikir malzemesiyle birlikte zihninizde oluşmaya başlar. Farklı medyumlar denemek her zaman ilgimi çekmiştir ama resim yapmaya karşı motivasyonum hep daha güçlüydü. Bugüne kadar üretimim ağırlıklı olarak resim üzerine olmasına rağmen bundan sonra müziğin yine ön planda olduğu yeni medya alanında işler üretmek istiyorum.

Sergideki çalışmayla ilgili fikir aklıma ilk geldiğinde içeriğe en uygun malzemenin serigrafisi olduğunu düşündüm çünkü edisyonlar halinde üretme fikri üstünde duruyordum.

Yapıtlarınızda izleyicinin rolü nedir? İzleyicilerden nasıl bir katkı bekliyorsunuz? Sergide yer alan eserinizden nasıl bir geri dönüşüm oldu?

Ben de bir izleyici olarak bir eserin karşısına geçtiğimde onu kavramayı, duyumsamayı ve hayatıma kattığı anlam ve heyecanı önemsiyorum. Dolayısıyla aslında bir iletişim kurma biçimi bu. İzleyicinin bir esere bakıp bir takım sorular sorması ve iç konuşmalar yapması, kendi vizyonundan ve deneyimlerinden edindiği çağrışımları paylaşması benim için çok önemli. Çünkü karşılıklı bir diyalog geliştirmede anlam ve duygudan bahsedebiliyoruz.

Bugünün çağdaş sanatını nasıl görüyorsunuz ve projelerinizi/islerinizi bunun içinde nasıl konumlandırıyorsunuz? Kavramların ve tanımların hızla dönüştüğü bu yüzyılda sizce sanatın rolü nedir ve neden sanat yapıyorsunuz ?

Çağdaş sanat tam da güne uygun olarak hızlı ve gösterişli geliyor. Konseptten çok biçim, içerikten çok medyum ve tasarım olarak değerlendiriliyor. Hız ve zaman bugünün belirleyici dinamikleri olduğundan hızlı üretilen ve hızlı tüketilebilen işler görüyoruz. Bu süreç bir yandan heyecan bir yandan kaygı verici. Heyecan verici çünkü new media, tasarım, dijital art gibi teknolojinin ön planda olduğu alanlar kişisel olarak bana da çok cazip ve keyifli geliyor, kaygı veriyor çünkü sanatı temelde var eden ve besleyen diğer dinamikler göz ardı ediliyor diye düşünüyorum. Hepsinin bir arada olabildiği ideal bir durumdan hiçbir çağda söz edemeyiz ama her zaman kendimize sanatın ve sanatsal üretimin ne olduğuna dair sorular sormalıyız.

Benim sürecim tercihen hızın çok ta önemli olmadığı, kişisel olarak inandığım değerlerden taviz vermeden, fikir olarak zengin ve açılım sağlayacak projeler üretmek üstüne geliyor . Bugüne kadar daha çok bir tavır ve duruş geliştirmenin önemine inandığım için detaycı olmanın da verdiği titizlikle sadece çok inandığım işlerde yeraldım.

Sanat yapıyorum çünkü bu bir kendimi varetme ve tanımlama biçimi benim için. Bu dünyanın gerçekliğinden sıyrılıp bana ait başka bir gerçeklik yaratma fikri daha anlamlı ve cazip geldi her zaman.

Sanat kariyerinin başlarında olan bir sanatçısınız. Gelecekte çağdaş sanat dünyasında kendinizi nasıl bir konumda ve yaklaşımda öngörüyorsunuz?

Sanat üretiminde söylem ve eylemin uyum ve bütünlüğü kaçınılmaz şekilde önemli bence. Bu sürecin ardından bir dil oluşturma çabası geliyor. Çünkü kişisel olarak her zaman sanatta orijinalliğin önemli olduğuna inanıyorum. Bu da bir farklılık ve farkındalık meselesi aslında. Gelecekte varolabilmenin yolu işleriniz ve üretirken kurduğunuz cümlelere bağlı ve sanatçının bulunduğu konumu da çağın dinamikleri, zamanın ruhu ve izleyici belirliyor çoğu zaman dolayısıyla bunu da zaman gösterecek.

Soyutlaştırılmış siyah beyaz geometrik formlarla, bugünün şehir hayatının yığınlarını izleyiciye yeniden yorumlatıyorsunuz. Bu seri kaç parçadan oluşuyor ve hala üzerinde çalışmaya devam ediyor musunuz? Neden şehrin ve şehir hayatının formları ve neden serigrafı?

Ben müziksiz yaşayamayan biriyim, hayatımın her yerinde hep müzik var dolayısıyla 'Dark Side of the Moon' serisi adından da anlaşılacağı gibi esinini; Pink Floyd'un 1973 tarihli, aynı adı taşıyan albümünden aldı. 6 adet kağıt üzerine serigrafı baskıdan oluşur. Sergide 4 adet gösteriliyor. Getto, Arka Bahçe, Kayıp, Araba Mezarlığı (Vertigo ve Harabeler). Çalışmalar, albümün bütününe ilişkin tematik bir yakınlık kuruyor.

İşler; çektiğim fotoğraflar ve bir takım sosyal içerikli dergilerden aldığım görselleri manipüle ederek ürettiğim, minimal bir tavırla soyutlanmış yığınlardan oluşuyor ve aynı zamanda Siegfried Kracauer'ın 1927 tarihli 'mass ornament' metnine atıfta bulunuyor. Serigrafilerde kullanılan yığınlar küreselleşmenin, teknolojinin, ekolojik dengelerin sarsılması gibi günümüz dünyasını tehdit eden durumların insanlığa ve yeryüzüne etkilerini konu alıyor.

Konu her ne kadar bugüne dair reel bir söylem üzerinden geliŖse de iŖlerdeki biçimsel yaklaŖımın izleyiciyle duygusal bir yakınlık kurduğunu da dūŖünüyorum. alıŖmalar aynı zamanda günümüz dünyasında bireyin yalnızlığını konu alıyor. Minimal bir tavırla oluŖturulan serigrafiler biçim ve anlam boyutunu öne çıkarmak adına iki renkli üretildi.

Sergideki gösterimde duvarda kullandığım mavi renk; tarih boyunca sonsuzluğun ve özgürlüğün simgesi olarak kullanılmış bir sembol ve iŖlerdeki sıkışmışlık ve karamsarlığa, dünyevi ve geçici olana zıtlık yaratma düşüncesi ile seçildi.

Yeni iŖlerim hem içerik hem biçimsel açıdan oldukça farklı geliŖiyor. Bir proje bittiğinde bambaŖka bir konu ve malzeme üzerinde alıŖmak çok daha keyifli benim için. İŖlerdeki farklılığın bir sanatçı için gerekli ve geliŖtirici olduğuna inanıyorum.